

کتابشناسی نزار قبانی در ایران

۱۷۳-۱۵۱

محمد رضا ابن الرسول
سحر جمشیدی

Bibliography of Nizar Qabbani in Iran

By: Muhammad Reza Ibn al-Rasool
Sahar Jamshidi

Abstract: Nizar Ghabbani, a contemporary Syrian poet known as the poet of love and woman, is a popular poet among the Persian-speaking audience; therefore, many translations of his works have been done and many studies have examined his poetry. Given the importance of Nizar Ghabbani's works among Persian-speaking audience, compiling a bibliography can facilitate future research and prevent repetitive research, hence the present authors attempted to collect all Iranian works related to this poet. Following this, they intend to present a descriptive and statistical analysis of these works. They also classify the works according to their structure and content. This research has used library research process, and is arranged in alphabetical order containing all the researches in the form of book, thesis, and essay from the beginning of 1397. **Key words:** Bibliography, Nizar Ghabbani, Contemporary Arabic Poetry, Modern Poetry, Arabic Literature in Iran.

بیبلیوگرافیا نزار قبانی فی ایران

الخلاصة: يحظى الشاعر السوري المعاصر نزار قباني الذي اشتهر بكونه شاعر الحب والمرأة بدرجة عالية من المحبوبة والإقبال في أوساط قراء شعره من الناطقين باللغة الفارسية، الأمر الذي أدى إلى صدور العديد من الترجمات لشعره، وقيام الباحثين بإجراء العديد من البحوث والدراسات حول هذا الشعر.

ونظراً لما توفره المصادر البيبليوغرافية من المساعدة في إجراء البحوث المنشودة وتجنّب الباحثين مطبّ الوقوع في البحوث التكرارية، وانطلاقاً من الأهمية التي تحظى بها أشعار نزار قباني في أوساط القراء الإيرانيين، يسعى الكاتبان في المقال الحالي إلى توثيق وفهرسة كافة الآثار الإيرانية ذات الصلة بهذا الشاعر، مع القيام بدراسة تحليلية وصفية وإحصائية لهذه النتائج.

كما يقدم الكاتبان تصنيفاً لتلك الآثار من ناحية الشكل والمضمون، مع بيان كيفية ومواضع انتشار تلك الدراسات.

وقد تمّ القيام بهذا البحث باتّباع الأسلوب المكتسب وبالترتيب الأبجدي، وغطى كافة الدراسات المنجزة في إطار الكتب والأطروحات الجامعية والمقالات الصادرة، مبتدئاً من أوائل الدراسات وحتى سنة ۱۳۹۷ شمسية.

المفردات الأساسية: البيبليوگرافیا، نزار قبانی، الشعر العربي المعاصر، الشعر الحديث، الأدب العربي في إيران.

چکیده: نزار قبانی شاعر معاصر سوری (۱۹۲۳-۱۹۹۸م) که به شاعر عشق و زن شهرت یافته است، در میان مخاطبان فارسی‌زبان شاعر محبوبی به شمار می‌رود؛ از این رو ترجمه‌های بسیاری از آثار او انجام گرفته و پژوهش‌های بسیاری به بررسی شعر او پرداخته است.

با توجه به اینکه تدوین کتابشناسی می‌تواند پژوهش‌های پیش‌رو را سهولت ببخشد و از انجام پژوهش‌های تکراری جلوگیری کند و نظریه اهمیت آثار نزار قبانی در میان مخاطبان فارسی‌زبان، سعی نویسندگان پژوهش حاضر بر آن بود که تمامی آثار ایرانی مرتبط با این شاعر را گرد آورند و در ادامه آرائه آنها به تحلیلی توصیفی و آماری دست بزنند. همچنین تقسیم‌بندی‌هایی را از نظر ساختاری و محتوایی آرائه کنند و چگونگی پراکندگی پژوهش‌ها را بیان کنند.

این پژوهش به شیوه کتابخانه‌ای و به صورت الفبایی انجام شده است و پژوهش‌های انجام‌گرفته در قالب کتاب، پایان‌نامه و مقاله از آغاز تا سال ۱۳۹۷ را بررسی کرده است.

واژگان کلیدی: کتابشناسی، نزار قبانی، شعر معاصر عربی، شعر نو، ادب عربی در ایران

اشاره

نزار قبانی (۱۹۲۳-۱۹۹۸م) شاعر مشهور سوری است که شفیعی کدکنی او را «پرنفوذترین شاعر زبان عرب در عصر جدید» می‌نامد.^۱ اولین مجموعه شعری او، «قالت لی السمراء» آغازی برای نمایش عصیان او علیه جامعه سنتی بود و البته که منتقدان سنتی زمان را به اعتراض واداشت. توجه به زنان و مسائل ایشان از هر قشری که بودند، به نزار لقب «شاعر المرأة» را داد. در این توجه به زن، گاه می‌بینیم که «از مقام یک جمال‌شناس به یک روان‌شناس بدل می‌شود»؛^۲ بدین نحو که موقعیت‌های مختلف یک زن را تصویر می‌کند و به دنبال درونیات زن در آن موقعیت‌هاست.^۳

پس از شکست اعراب در ژوئن ۱۹۶۷ نزار در شعرش رویکردی سیاسی برمی‌گزیند که این مسئله نیز موضوع حمله منتقدان به او شد؛ چراکه همچنان لقب «شاعر عشق و زن» براو سایه افکنده بود. البته نزار در «قصتی مع الشعر» از اینکه شاعر زن نامیده می‌شود، اظهار ناراحتی می‌کند و می‌گوید: «می‌خواهم مردم بدانند که غم‌های من در مورد زن، همه غم و اندوه من نیست» و باید توجه کرد که مفهوم وطن برای نزار قبانی با مفهومی که از وطن نزد منتقدانش وجود دارد، متفاوت است و علاوه بر این، خود را حامل جمعی از این دو نگرش می‌داند و اشاره می‌کند: «همان‌گونه که برای آزادگرداندن زمین‌های اشغالی وطنم از اثر نعل اسب‌های اسرائیلی مبارزه می‌کنم، برای آزادگرداندن زن از بقایای افکار دوره جاهلیت نیز می‌جنگم»^۴ و بدین نحو هیچ‌گونه اظهار پیشیمانی از شعرهای عاشقانه خود ندارد و این گذار را گذاری طبیعی می‌داند.

مسئله دیگری که نزار را از شاعران دیگر متمایز می‌کند، زبان شعراوست که به معنای واقعی شعر معاصر است؛ بدین معنی که در شعرش کلمات روزمره مشاهده می‌شود. وی خود می‌گوید: «من اولین کسی هستم که جزئیات روز (روزنامه، کتاب، پرده، جاسیگاری، وسایل آرایش نوین، قهوه‌خانه، کاباره، جامه حمام، عطر، مد و... را در شعر وارد کردم»^۵ که این مسئله نیز به مذاق جامعه سنتی زمان وی خوش نیامده است و به واقع نزار را شاعری بی‌پروا و عصیان‌گر معرفی می‌کنند. آنچه درباره نزار قبانی انکارناپذیر است، آشنایی وی با زبان‌های مختلف و به تبع آن جهان‌های مختلف است.

مقدمه کوتاهی که بیان شد، صرفاً بیان نکاتی کلی درباره نزار قبانی بود تا به بحث اصلی وارد شویم. نظریه اینکه برای هر پژوهشی نیازمندیم نگاهی به پژوهش‌های گذشته

۱. شفیعی کدکنی، محمدرضا شعر معاصر عرب، ص ۱۱۳.

۲. عباس، احسان، رویکردهای شعر معاصر عرب، ص ۲۷۱.

۳. برای نمونه بنگرید به اشعار «اوعیه الصدید» و «رسالة من امرأة حاقدة».

۴. یوسفی، غلامحسین و بکار، یوسف، داستان من و شعر، ص ۲۰۷.

۵. واتقی، علی، مصاحبه با دو شاعر عرب (محمود درویش و نزار قبانی)، ص ۴۱.

بیفکنیم، تدوین کتاب‌شناسی را ضروری یافتیم. شیوه پژوهش حاضر، کتابخانه‌ای بنیادی است و پژوهش‌های انجام‌گرفته به زبان فارسی را تا سال ۱۳۹۷ در برمی‌گیرد و از آنجا که نزار قبانی در میان مخاطبان فارسی‌زبان، شاعری محبوب محسوب می‌شود، این پژوهش به آثار ترجمه‌شده به زبان فارسی می‌پردازد. این علاقه و توجه، پرشماری ترجمه‌ها را بدیهی می‌کند، اما در این پژوهش به آثار مدون پرداخته شده است و ترجمه‌های تک بیت و تک شعر ذکر نشده‌اند. مبنای مقاله‌ها، مقاله‌های چاپ‌شده بوده است. در بخش کتاب‌ها نیز اگر در کتابی فصلی قابل توجه به نزار پرداخته بود، با اشاره به شماره صفحات ذکر شده است. امید است این پژوهش مجموعه‌ای کامل و سودمند برای پژوهش‌گرانی باشد که قصد دارند به بررسی شعر نزار قبانی بپردازند.

کتاب‌ها

۱. آقایی، سهند. جهان ساعتش را با چشم‌های تو تنظیم می‌کند. تهران: جوانه توس. چاپ اول و دوم: ۱۳۹۲.
۲. ابوعلی، نبیل خالد. زن و سیاست در سیمای نزار قبانی. مؤلف و مترجم: احمد عنبری. اهواز: خالدین. ۱۳۸۳.
۳. اسماعیلی، فاطمه و مهدی عسکری. عاشقانه‌ها. کرج: پایتخت. ۱۳۹۵.
۴. اسوار، موسی. تاسبز شوم از عشق. تهران: سخن. ج ۱: ۱۳۸۲؛ ج ۲: ۱۳۸۴؛ ج ۳: ۱۳۹۱.
۵. اکبری، فاطمه. عشق از دیدگاه مولانا و نزار قبانی. قم: جام جوان. ۱۳۹۶.
۶. انصاری‌راد، رضا. پنهان‌نوشته‌های یک عاشق فرمطی. تهران: چشمه. چاپ اول و دوم. ۱۳۹۷.
۷. ایاد فیلی. نقاشی با کلمات. تهران: آواگان. ج ۱: ۱۳۹۱؛ ج ۲: ۱۳۹۳.
۸. هزاره اول پیش از چشمانش. تهران: آواگان. ۱۳۹۲.
۹. بدوی، محمد مصطفی. گزیده‌ای از شعر عربی معاصر. ترجمه غلامحسین یوسفی و یوسف بکار. تهران: اسپرک. ۱۳۶۹؛ تهران: سخن. ۱۳۸۶.
۱۰. بیدج، موسی. بلقیس و عاشقانه‌های دیگر. تهران: ثالث. ج ۱: ۱۳۷۸؛ ج ۲: ۱۳۸۰؛ ج ۳: ۱۳۸۶؛ ج ۴: ۱۳۹۰؛ ج ۵: ۱۳۹۳؛ ج ۶: ۱۳۹۴؛ ج ۷: ۱۳۹۶.
۱۱. درخت به درخت، ستاره به ستاره. تهران: ثالث. ۱۳۸۹.
۱۲. پورخواجه، نعمت‌الله. پنجاه سال شعر. شاهین شهر: مکاتیب. ۱۳۸۹.
۱۳. پورشیری، زهرا. بر تابی از ترانه. بازسرای سیامک بهرام پرور. کرج: دقایق. ۱۳۸۵.
۱۴. پورمحسنی، مجتبی و مهرناز زاوه. عشق ما روی آب راه می‌رود. تهران: مروارید. چاپ اول و دوم. ۱۳۹۴.
۱۵. پوری، احمد. در بندر آبی چشمانت. تهران: چشمه. ج ۱: ۱۳۷۷؛ ج ۲: ۱۳۸۰؛ ج ۳: ۱۳۸۳؛ ج ۴: ۱۳۸۴؛ ج ۵: ۱۳۸۷؛ ج ۶: ۱۳۸۸؛ ج ۷: ۱۳۸۹؛ ج ۸ و ۹: ۱۳۹۴.
۱۶. عشق با صدای بلند؛ گزیننه شعرهای نزار قبانی. تهران: نگاه. ۱۳۹۳.
۱۷. چهار عاشقانه: نزار قبانی... [و دیگران]. تهران: چشمه. ج ۱: ۱۳۹۵؛ ج ۲: ۱۳۹۷.
۱۸. تمیمی تواندشتی، غلامرضا. دفتر عشق. تهران: کلک سیمین. ۱۳۸۸.
۱۹. جلیل‌زاده، ستار. از حروف الفبایم باش. تهران: گل‌آذین. ۱۳۹۴.
۲۰. شکار گنجشک‌ها؛ کوتاه‌سرایی‌های نزار قبانی شاعر سوری. تهران: چشمه. ۱۳۹۱.
۲۱. جونئی، رونا. زیبای گندمگون به من گفت. بازنویسی و برگردان آزاد محمد مسعود مولیائی. تهران: علم و ورزش. ۱۳۸۶.

۲۲. حمادی، محمد. الفبای یاسمن‌ها. مشهد: بوتیمار. ۱۳۹۵.
۲۳. خواجه‌زاده، اسما. نزار در انتظار، گزیده اشعار سیاسی نزار قبانی. تهران: نیماژ. ۱۳۹۶.
۲۴. خوشکام، لیلا. بال رؤیایی عشق: بررسی مضامین اشعار عاشقانه فریدون مشیری و نزار قبانی. تهران: تیرگان. ۱۳۹۶.
۲۵. دارابی، صادق. روزهای مردی عاشق. تهران: افراز. ۱۳۹۰.
۲۶. درخشان، صدف. عبور از آینه: بررسی تطبیقی آنیما در اشعار احمد شاملو و نزار قبانی. تهران: آنیما. ۱۳۹۷.
۲۷. رحمانی، حمید. کوچ پنجره‌ها (ترجمه واپسین دست‌نوشته‌های نزار قبانی به نام ابجدیة الیاسمین). تهران: آوای خاور. ۱۳۹۷.
۲۸. رضایی‌نیا، عبدالرضا. درخت آتش. تهران: روایت فتح. ۱۳۹۲.
۲۹. ریحانی اردبیلی، عظیمه. شاهکارهای نزار قبانی. ویراستار علمی: رضا ناظمیان. تهران: آوای خاور. ۱۳۹۵.
۳۰. زمانی علویجه، علی. قصاید خشم برانگیز و دمشق. اصفهان: مؤلف. ۱۳۸۴.
۳۱. ساجدی، قاسم. به بیروت با عشق. تهران: کوله‌پشتی. ۱۳۹۷.
۳۲. سرحدی، مهدی. عشق پشت چراغ قرمز نمی‌ماند. تهران: کلیدر. ۱۳۸۶.
۳۳. . چه کسی معلم تاریخ را کشت. تهران: کلیدر. ۱۳۸۶.
۳۴. سعیدی، سارا. صد نامه عاشقانه. تهران: پرزده. ۱۳۹۷.
۳۵. شفیع‌کدکنی، محمدرضا. شعر معاصر عرب. تهران: توس؛ تهران: سخن. چ ۱: ۱۳۸۰؛ چ ۲: ۱۳۹۳ (در صفحات ۱۱۳ تا ۱۳۰ به نزار قبانی پرداخته است؛ فصلی با نام «عاشقانه سرای بی‌همتا»).
۳۶. شیروانلو، فیروز. شعر جهان عرب. تهران: روزبهان. ۱۳۹۷ (در صفحه ۸۸ شعری با عنوان «عشق و نفرت» از نزار قبانی آمده است).
۳۷. صادقی، حمید و فاطمه پاکرو. جایگاه انسان در شعر فریدون مشیری و نزار قبانی. تهران: روزگار. ۱۳۹۳.
۳۸. صالحی، مسلم. چکام‌های خشم‌دیده. ویراستاری و بازنگری عادل سواعدی. تهران: هزاره ققنوس. ۱۳۹۳.
۳۹. ضیائی، وحید. چون در عشق اتفاق می‌افتد. اردبیل: نگین سبلان. ۱۳۹۷.
۴۰. طاهری، رضا. نزار قبانی، عاشقانه سرای بی‌همتا. تهران: نخستین. چ ۱: ۱۳۹۳؛ چ ۲: ۱۳۹۷.
۴۱. عامری، رضا. بیروت، عشق و باران. تهران: نگیما. ۱۳۸۴.
۴۲. . صد نامه عاشقانه. تهران: چشمه. چ ۱: ۱۳۷۷؛ چ ۲: ۱۳۸۸؛ چ ۳: ۱۳۹۰؛ چ ۴: ۱۳۹۵؛ چ ۵: ۱۳۹۶؛ چ ۶: ۱۳۹۷.
۴۳. . از من نپرس چرا دوستت دارم. تهران: سرزمین اهورایی. چ ۱: ۱۳۹۱؛ چ ۲: ۱۳۹۲؛ چ ۴: ۱۳۹۶.
۴۴. . داستان من و شعر. من و عشق: «گزیده آثار منشور نزار قبانی». ویرایش فروغ سجادی. تهران: سرزمین اهورایی. ۱۳۹۷.
۴۵. عامری‌تبار، محمد. هر سال تو دلداری منی. با همکاری پریسا رضایی و نعیمه غفارپور صدیقی. تهران: تمدن علمی. چاپ اول و دوم: ۱۳۹۷.
۴۶. . پیام عاشقی. ویراستار ادبی نعیمه غفارپور صدیقی، پریسا رضایی. تهران: نشر علم. ۱۳۹۶.

۴۷. عباس، احسان. رویکردهای شعر معاصر عرب. ترجمه حبیب‌الله عباسی. تهران: سخن. ۱۳۸۴ (در صفحات ۲۶۵ تا ۲۹۲ به نزار قبانی پرداخته است).
۴۸. عرود، علی احمد محمد. شخصیت و مکتب شعری نزار قبانی از منظر ناقدان معاصر عرب. ترجمه محمد جعفری و نفیسه کمالی. مشهد: سخن‌گستر. ۱۳۹۳.
۴۹. عساکره پور، محمد و کاظم عابدینی مطلق. جمهوری عشق. تهران: مؤسسه فرهنگی. انتشاراتی آفرینه. ۱۳۸۰.
۵۰. علی‌کریمی، اصغر. خداوند فقط نامه‌های عاشقانه را جواب می‌دهد. تهران: فصل پنجم. چ ۱: ۱۳۹۵؛ چ ۲: ۱۳۹۷.
۵۱. همه چیز ممکن است. تهران: نزدیک‌تر. ۱۳۹۶.
۵۲. هر عید محبوبه منی. تهران: فصل پنجم. ۱۳۹۶.
۵۳. معشوقه من و سبگاره‌هایم. تهران: انیما. ۱۳۹۶.
۵۴. فرزاد، عبدالحسین. شعر، زن و انقلاب. تهران: امیرکبیر. ۱۳۶۴.
۵۵. قبانی، نزار. دیوان نزار قبانی؛ شرح و تحلیل اسماعیل العقبانی؛ ترجمه رضا جلیلی، مهدیه محمودی و پریا محمدی. بازبینی ترجمه: عبدالعلی فیض‌الله‌زاده. مقدمه ابوالفضل رضائی. تهران: شب‌افروز. ۱۳۹۶.
۵۶. قدمی، فرید. پاسپورت. تهران: فصل پنجم. ۱۳۹۵.
۵۷. قوام، ابوالقاسم و زهرا یزدان‌نژاد. نگارنامه‌های نزار قبانی (ترجمه صد نامه عاشقانه نزار قبانی). تهران: نیماژ. ۱۳۹۵.
۵۸. گلرویی، یغما. باران یعنی تو برمی‌گردد. تهران: داریوش. ۱۳۸۴.
۵۹. گودرزی، یدالله. زنی در من قدم می‌زند. تهران: کتاب کوچک. ۱۳۹۶.
۶۰. معین، باقر. خشم خوشه‌ها (یک شعر بلند). تهران: آگاه. ۱۳۵۲.
۶۱. مهدوی، محمدجواد و زهرا یزدان‌نژاد. از برگه‌های ناشناخته‌ام: شعرهای برگزیده و خودزندگی نامه دوم نزار قبانی. تهران: ثالث. ۱۳۹۶.
۶۲. ناظمیان، رضا. گزیده‌های عاشقانه نزار قبانی. تهران: کلبه معرفت. ۱۳۸۵.
۶۳. نگین‌تاجی، مجید. دو سروده از نزار قبانی. یاسوج: چویل. ۱۳۹۳.
۶۴. واثقی، علی. مصاحبه با دو شاعر عرب (محمود درویش و نزار قبانی). ترجمه. تهران: چاپخش. ۱۳۵۶.
۶۵. هاشمی، انسیه‌سادات. گنجشک‌ها ویزا نمی‌خواهند. قم: حماسه قلم. ۱۳۹۲.
۶۶. هاشمی، انسیه‌سادات. ماهرانه بازی کردم، این هم از کلیدهایم. قم: حماسه قلم. ۱۳۹۳.
۶۷. یوسفی، غلامحسین و بکار، یوسف. داستان من و شعر. تهران: توس. چ ۱: ۱۳۵۶؛ چ ۲: ۱۳۸۶.

پایان نامه‌ها

۱. آقا جانپور امیرهنده، سپیده. سبک‌شناسی شعر شکست ۱۹۶۷ (سروده‌های هوامش علی دفترالنکسه، بکائیه الی شمس حزیران، لن ابکی و البکاء بین یدی زرقاء الیمامه). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی رضا میراحمدی. دانشگاه کاشان. ۱۳۹۲.
۲. اسفندی، آمنه. فلسطین و الوطن فی آثار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی صادق سیاحی. دانشگاه شهید چمران اهواز. ۱۳۸۲.

۳. اسفندیار، حمیدرضا. قضیه فلسطین فی شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عباس پورعباسی. دانشگاه آزاد، واحد تهران مرکزی. ۱۳۸۳.
۴. اسکندری، محمود. بررسی تطبیقی اندیشه‌های اجتماعی شاملو و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمود درگاهی. دانشگاه زنجان. ۱۳۹۳.
۵. اسماعیل‌پور، حسن. نزار قبانی، زندگی‌نامه شعرش و ترجمه‌گزیده‌ای از اشعار سیاسی و غزلیاتش. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسن تبرائیان. دانشگاه آزاد، واحد تهران مرکزی. ۱۳۷۷.
۶. انصاری، محمود. بررسی تطبیقی طنز در اشعار مهدی اخوان ثالث و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی ناصر محسنی‌نیا. دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره). ۱۳۹۵.
۷. بستان‌پور، لیلی. آزادی در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی جعفر دلشاد. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فلاورجان. ۱۳۸۵.
۸. بنی‌پولاد، مهدی. بررسی مضامین سیاسی و اجتماعی در اشعار نزار قبانی و ملک الشعرای بهار. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسین یوسفی‌آملی. دانشگاه مازندران. ۱۳۹۳.
۹. بهروزی، مجتبی. ناسازواری تصویری در اشعار سیاسی نزار قبانی و بدر شاکر سیاب (بررسی و تحلیل). دکتری تخصصی. به‌راهنمایی سید عدنان اشکوری. دانشگاه خوارزمی. ۱۳۹۵.
۱۰. بیگی، عبدالله. دلالت‌های «باران» در شعر معاصر عرب (مطالعه موردی اشعار شاعران: بدر شاکر سیاب، نازک الملائکه، نزار قبانی و محمود درویش). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی علی قهرمانی. دانشگاه شهید مدنی آذربایجان. ۱۳۹۴.
۱۱. پردل، محمدیاسر. بررسی دلایل پذیرش آثار قبانی در ایران بر اساس نظریه پذیرش. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی ابوالقاسم قوام. دانشگاه فردوسی مشهد. ۱۳۹۶.
۱۲. پورشجاعی، ریحانه. بررسی جلوه‌های حضور مرد در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسین میرزائی‌نیا. دانشگاه حکیم سبزواری. ۱۳۹۱.
۱۳. توفیق، توفیق. بررسی تطبیقی رمانتیسیم در اشعار نیما یوشیج و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی احمد غنی‌پور ملک‌شاه. دانشگاه مازندران، دانشکده علوم اقتصادی و اداری. ۱۳۹۱.
۱۴. توکلی، سعید. بررسی تطبیقی عشق تصعیدی در آثار نزار قبانی و حسین منزوی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی بیژن ظهیری‌ناو. دانشگاه محقق اردبیلی. ۱۳۹۵.
۱۵. جعفری گلنسائی، طیبه. مقایسه نگرش احمد شاملو و نزار قبانی به «عشق» و «زن» با تکیه بر آرای جورج لوکاج، لویی آلتوسر و اریک فروم. دکتری تخصصی. به‌راهنمایی مهدی نیک‌منش. دانشگاه الزهرا (س). ۱۳۹۷.
۱۶. جعفریان، عاطفه. تأثیر وطن در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی مصطفی کمال‌جو. دانشگاه مازندران. ۱۳۹۴.
۱۷. جلالی، گلاویژ. نگاه شاملو و قبانی به عشق. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمدامیر عبیدی‌نیا. دانشگاه ارومیه. ۱۳۸۹.
۱۸. جلیلیان، زهرا. بررسی و تبیین مؤلفه‌های هویت سنتی و مدرن زن در اشعار معاصر عربی و فارسی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی علی‌اکبر احمدی. دانشگاه پیام نور استان کرمانشاه. ۱۳۹۵.
۱۹. جلیلیان، سیده صدیقه. مطالعه تطبیقی زیبایی‌شناسی تصاویر هنری چشم معشوق در اشعار حسین منزوی و

- نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمد ایرانی. دانشگاه رازی. ۱۳۹۴.
۲۰. جمیل‌زاده، حبیب. الجمالیته فی شعر نزار قبانی (زیبایی‌شناسی در شعر نزار قبانی). دکترای تخصصی. به‌راهنمایی عباس عرب. دانشگاه فردوسی مشهد. ۱۳۹۳.
۲۱. جنبه، بهمن. تحلیل ادبی و بلاغی مرثی نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی رسول تقوی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی، گروه ادبیات عرب. ۱۳۹۲.
۲۲. چالاک، نسرین. بازتاب کشمکش اعراب و اسرائیل در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی مهین حاجی‌زاده. دانشگاه تربیت معلم، واحد تبریز. ۱۳۹۰.
۲۳. حاتمی، معصومه. التزام در شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی جمیل جعفری. دانشگاه کردستان. ۱۳۸۸.
۲۴. حسامی، زهرا. بررسی تطبیقی غم و شادی در شعر فریدون مشیری و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمد حاجی‌آبادی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آزادشهر. ۱۳۹۴.
۲۵. حسنی شورابی، حسین. الاغتراب تاریخی و مظاهره فی التقنیات اللغویه عند نزار قبانی و شفیع کدکنی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی رضا ناظمیان. دانشگاه علامه طباطبایی. ۱۳۹۴.
۲۶. حسینی، بهبود. بررسی نوستالژی در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی علی‌اکبر مرادیان قبادی. دانشگاه لرستان. ۱۳۹۲.
۲۷. حسینی رباط، ربابه. فراخوانی شخصیت‌های سنتی در شعر نزار قبانی، ممدوح عدوان و محمد عمران. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محسن سیفی. دانشگاه کاشان. ۱۳۹۰.
۲۸. حسینی، ناصر. نقد عشق در شعر نزار قبانی (الحب فی أشعار نزار قبانی). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عدنان طهماسبی. دانشگاه تهران. ۱۳۸۵.
۲۹. حیدری کهنه‌شهری، نیر. رنگ در دیوان نزار قبانی، محمود درویش و سعید عقل. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی امیرمقدم متقی. دانشگاه شهید مدنی آذربایجان. ۱۳۹۱.
۳۰. خافی، مریم. بررسی تطبیقی سیمای زن در شعر احمد شاملو و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عبدالرحیم حقدادی. دانشگاه بیرجند. ۱۳۸۹.
۳۱. خاکسار بلداجی، آمنه. الهجاء السیاسی فی الادب السوری المعاصر (نزار قبانی و محمد الماغوط نموذجاً). کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس. ۱۳۹۰.
۳۲. خدادادی، سیده‌زینب. بررسی هنجارگریزی در جزء اول کتاب «الأعمال الشعریه الكامله» نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حمیدرضا مشایخی. دانشگاه مازندران. ۱۳۹۱.
۳۳. خراسانی، سعید. سمبولیسم در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی بلاسم محسنیض. دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی. ۱۳۹۶.
۳۴. دهقان، مهناز. جلوه‌های عشق در شعر نزار. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمدرضا خضری. دانشگاه شهید بهشتی. ۱۳۸۹.
۳۵. رحیمی هرسینی، افشین. نقد آرا و اندیشه‌های نزار قبانی شاعر معاصر عرب و تأثیر وی بر شعرای مقاومت ایران. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمدابراهیم مالمیر. دانشگاه رازی. ۱۳۹۵.
۳۶. رخشنده‌نیا، سیده اکرم. بینامتنیت داستان‌های انبیا در قرآن با شعر معاصر عربی (بعد از جنگ جهانی دوم

- با تکیه بر دوابین شاعران برجسته کشورهای عراق، فلسطین، مصر، سوریه و لبنان). دکترای تخصصی. دانشگاه تربیت مدرس. ۱۳۸۹.
۳۷. رزاقپور، سعید. بررسی تطبیقی عاشقانه‌های نادر نادرپور و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمّد صادق بصیری. دانشگاه شهید باهنر کرمان. ۱۳۹۱.
۳۸. رزمجو کورعباسلو، ژیلا. سیمای کودک و نوجوان در ادبیات مقاومت فلسطین. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی امیرمقدم متقی. دانشگاه شهید مدنی آذربایجان. ۱۳۹۱.
۳۹. رضایی، الهام. زیباشناسی عناصر تصویرساز در غزلیات نزار قبانی و سیمین بهبهانی (وصف عشق و عاشق). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی وحید سبزیانپور. دانشگاه رازی. ۱۳۹۶.
۴۰. روشن چراغ، فرشته. صور خیال در اشعار سیاسی نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی علی اکبر محسنی. دانشگاه رازی کرمانشاه. ۱۳۹۳.
۴۱. زمانی، ژاله. بررسی تطبیقی مضامین عاشقانه در اشعار فریدون مشیری و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمد شفیع صفاری. دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره). ۱۳۹۴.
۴۲. زیادزاده، سمانه. بررسی مضامین انتقادی در شعر سیاسی نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسین محسنی. دانشگاه محقق اردبیلی. ۱۳۹۶.
۴۳. زینال‌نژاد، صدیق. تحلیل ادبی اشعار با مضمون پدر و مادر در دیوان نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی علی اصغر عزیزپور. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجه، گروه ادبیات عرب. ۱۳۹۴.
۴۴. ساکی، الهام. النزعة الاجتماعية فی شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی یابردلفی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آبادان و خرمشهر. ۱۳۸۴.
۴۵. سام‌پور، منصور. شرح و تحلیل ادبی قصیده بلقیس نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی علی اصغر عزیزپور. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی. ۱۳۹۵.
۴۶. ستاری بابوکانی، مصطفی. بررسی تصویر شهر در شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی رضا افخمی عقدا. دانشگاه یزد. ۱۳۸۹.
۴۷. سعادت‌مند، نسرين. بررسی وجوه تکرار در اشعار سیاسی نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی رضا رضایی. دانشگاه سیستان و بلوچستان. ۱۳۹۵.
۴۸. سلمانی، علی. بررسی مضامین عاشقانه در شعر جعفرقلی زنگلی و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عباس عرب. دانشگاه فردوسی مشهد. ۱۳۹۵.
۴۹. شاهرخ، مهدی. الواقعية و سماتها فی شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسین شمس‌آبادی. دانشگاه تربیت معلم سبزوار. ۱۳۸۵.
۵۰. شفیعی زرگر، علی. بررسی مقایسه‌ای نظریه شعری نیما یوشیج و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمدرضا عزیزپور. دانشگاه بیرجند. ۱۳۹۳.
۵۱. شهنازی، صفیه. بررسی آرایه ادبی سراپا در شعر شاعران معاصر عربی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی مرضیه زارع زردینی. دانشگاه پیام نور استان یزد. ۱۳۹۷.
۵۲. صابون‌چی، احسان. بررسی و تحلیل ادبی پنج قصیده بیروتیه نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی

- علی اصغر عزیزپور. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی، گروه زبان و ادبیات عرب. ۱۳۹۴.
۵۳. صادقی، حمید. مضامین انسان‌گرایانه در اشعار فریدون مشیری (شاعر ایرانی) و نزار قبانی (شاعر عرب). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی فاطمه پاکرو. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار. ۱۳۹۳.
۵۴. صادقی، فاطمه. آشنایی‌زدایی زبانی در شعر سهراب سپهری و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عبدالرحیم حقدادی. دانشگاه بیرجند. ۱۳۹۵.
۵۵. صحرارو، حمیدیه. بررسی تطبیقی طنز در اشعار نزار قبانی و عمران صلاحی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمدرضا عزیزپور. دانشگاه کردستان. ۱۳۹۳.
۵۶. ظهیری‌نژاد، حسن. بررسی جلوه‌های ادبیات پایداری در شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عبدالرحیم حقدادی. دانشگاه بیرجند. ۱۳۹۶.
۵۷. عابدینی، فاطمه. بررسی مفهوم عشق در شعر معاصر عرب با نگاهی بر اشعار نزار قبانی، محمود درویش و نازک الملائکه. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسین سیدی. دانشگاه فردوسی مشهد. ۱۳۹۲.
۵۸. عقبایی، فاطمه. بررسی تطبیقی اشعار عاشقانه فروغ فرخزاد و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی زینب ترابی پلت کله. دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، دانشکده ادبیات و علوم انسانی. ۱۳۹۵.
۵۹. علی بیگی، فهیمه. بررسی مضامین شعری نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حمید ولیزاده. دانشگاه تربیت معلم تبریز. ۱۳۹۰.
۶۰. علیرضایی فرد، رستم. تأثیر جنگ ژوئن بر شعر فلسطین. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی زهرا خسروی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه زبان و ادبیات عرب. ۱۳۸۶.
۶۱. فیض الهی، فاطمه. زیباشناسی عناصر تصویرسازی در غزلیات نزار قبانی و سیمین بهبهانی (وصف معشوق). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی وحید سبزیانپور. دانشگاه رازی. ۱۳۹۶.
۶۲. فقیهی، شهربانو. جایگاه زن در شعر معاصر عرب. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسن دادخواه تهران. دانشگاه شهید چمران اهواز. ۱۳۸۶.
۶۳. قاسمعلی، معصومه. بررسی کهن‌الگوی آنیما در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسین گودرزی لمرسکی. دانشگاه مازندران. ۱۳۹۳.
۶۴. قاسمی بنابری، مرضیه. بررسی مفهوم استبدادستیزی در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حیدر محلاتی. دانشگاه قم. ۱۳۹۲.
۶۵. کادری، علی. سیمای جنگ و صلح در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حمزه احمد عثمان. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار، دانشکده علوم انسانی. ۱۳۹۳.
۶۶. کاکه رشی، شهلا. بررسی تطبیقی مضمون عشق در دیوان نزار قبانی و له تیف هه لمه ت. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عبدالله رسول‌نژاد. دانشگاه کردستان. ۱۳۹۲.
۶۷. کریمی، زینب. بررسی تطبیقی عنصر «عشق» در اشعار حمید مصدق و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عبدالحسین فرزاد. دانشگاه علامه طباطبائی. ۱۳۹۳.
۶۸. گریوانی، رحیمه. وطنیات و شعر سیاسی نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی زهرا خسروی. دانشگاه آزاد، واحد تهران مرکزی. ۱۳۸۵.

۶۹. گلستانه، سالم. بررسی سروده‌های نزار قبانی از دیدگاه نقد فرمالیستی (مطالعه موردی دیوان حبیبی و الرسم بالکلمات). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی فاطمه پرچگانی. دانشگاه خوارزمی. ۱۳۹۴.
۷۰. گلی چناری، پروانه. بررسی تطبیقی عنصررنگ در اشعار احمد شاملو و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی رضا سمیع‌زاده. دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) قزوین. ۱۳۹۴.
۷۱. گودرزی، یدالله. تحلیل و بررسی آثار نزار قبانی و مقایسه آثار او با اشعار نادر نادرپور. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی بهرام پروین‌گنابادی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال. ۱۳۹۲.
۷۲. محمدزاده، جواد. غزل نزار قبانی دراسة اسلوبیه علی المستوی اللغوی «مجموعتا الرسم بالکلمات و هکذا اکتب تاریخ النساء». کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی جلال مرامی. دانشگاه علامه طباطبایی. ۱۳۹۰.
۷۳. محمدی، علی. سیمای شرق در شعر معاصر عربی (مطالعه موردی نزار قبانی، عبدالوهاب البیاتی و سعاد الصباح). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی کبری خسروی. دانشگاه لرستان. ۱۳۹۲.
۷۴. ملک حسینی، ژیلا. آزادی بیان در اشعار سیاسی نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی سهیلا پرستگاری. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فلاورجان. ۱۳۸۹.
۷۵. موحدی‌زاده، محمود. جلوه‌هایی از تناسبات بینامتنی دینی و قرآنی در شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حسین میرزایی‌نیا. دانشگاه تربیت معلم، واحد سبزوار. ۱۳۸۹.
۷۶. میرزوند، منور. بررسی تطبیقی درونمایه جنگ در شعر قیصر امین‌پور و نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی عبدالله حسن‌زاده میرعلی. دانشگاه سمنان. ۱۳۹۳.
۷۷. میرزایی، الهام. نقد و بررسی ترجمه‌های فارسی اشعار نزار قبانی (نمونه ترجمه‌های رضا عامری و موسی بیدج). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی نرگس گنجی. دانشگاه اصفهان. ۱۳۹۰.
۷۸. میرزایی‌نیا، عزت‌الله. بررسی تطبیقی ملی‌گرایی در شعر نزار قبانی و مهدی اخوان ثالث. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی حیدر محلاتی. دانشگاه قم. ۱۳۹۳.
۷۹. نادری، معصومه. فراخوانی شخصیت‌های تاریخی در شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی کبری خسروی. دانشگاه لرستان. ۱۳۹۰.
۸۰. نجمی قره‌قشلاقی، یعقوب. سبک‌شناسی اشعار سیاسی نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمدرضا اسلامی. دانشگاه شهید مدنی آذربایجان. ۱۳۹۴.
۸۱. نصیری، معصومه. زن و رمانتیک در شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی محمدعلی طالبی. دانشگاه تربیت معلم سبزوار. ۱۳۸۶.
۸۲. یرفنی، اشواق. بررسی تطبیقی مقوله «عشق» از دیدگاه نزار قبانی و سیمین خلیلی (بهبهانی). کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی علی اکبر افراسیاب‌پور. دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی. ۱۳۹۷.
۸۳. یوسفی‌فرد، آسیه. نزار قبانی از عشق تا سیاست. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی شاکر عامری. دانشگاه سمنان. ۱۳۹۱.

مقاله‌ها

۱. آل بویه لنگرودی، عبدالعلی. «چالش‌های ترجمه شعر از عربی به فارسی (با بررسی اشعار از نزار قبانی، بدر شاکر السبب و نازک الملائکه)». پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی. ش ۷، تابستان ۱۳۹۲، ص ۱۳-۴۰.

۲. احمدی، اشرف. «مقایسه تطبیقی شعر نزار قبانی و حسین منزوی». زبان و ادب فارسی. دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج. پاییز ۱۳۹۲.
۳. اسمعیلی طاهری، احسان. «معادل‌یابی حال عربی در آثار ترجمه شده». متن پژوهی ادبی. ش ۱۵، بهار و تابستان ۱۳۸۱، ص ۱۳۷-۱۶۳.
۴. اصغری، محمدجعفر. «بررسی تطبیقی و سبک‌شناسانه جلوه‌های پایداری در شعر نزار قبانی و نصرالله مردانی (مطالعه مورد پژوهانه: دو سروده «طریق واحد» و «سمند صاعقه»». کاوش نامه ادبیات تطبیقی. ش ۲۴، زمستان ۱۳۹۵، ص ۲۳-۴۴.
۵. اکبری زاده، مسعود و خدایار میربلوچزی. «بررسی سیرت و صورت عاشق در اشعار نزار قبانی و ملک الشعراء بهار». تحقیقات جدید در علوم انسانی. ش ۱۶، زمستان ۱۳۹۵، ص ۱۸۷-۲۰۴.
۶. امین مقدسی، ابوالحسن. «موازنه چهارسویه شعر شکست». دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ش ۳- ۱۸۵، بهار ۱۳۸۷، ص ۱۴۹-۱۶۶.
۷. باقری، بهادر. «بلیس و عاشقانه‌های دیگر». کتاب ماه ادبیات و فلسفه، ش ۳۳، تیر ۱۳۷۹، ص ۳۴-۳۶.
۸. بشابادی، یدالله. «دلالت‌شناسی رنگ و جایگاه آن در مبانی ادبیات پایداری (نمونه مورد پژوهش: نزار قبانی)». ادبیات پایداری. ش ۱۰، بهار و تابستان ۱۳۹۳، ص ۹۱-۱۲۰.
۹. بهرام‌پور، سیامک. «نزار قبانی، پرنفوذترین شاعر عرب». شعر. ش ۴۲، نیمه دوم بهار ۱۳۸۴، ص ۶۰-۶۹.
۱۰. بهروزی، مجتبی؛ احمدی چناری، علی‌اکبر؛ حبیبی، علی‌اصغر. «دگردیسی نماد در شعر سیاسی نزار». ادب عربی. ش ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، ص ۱۰۱-۱۲۱.
۱۱. بیدج، موسی. «شاعران معاصر عرب در سفر خاک و افلاک». شعر. ش ۲۲، بهار ۱۳۷۷، ص ۷۰-۷۳.
۱۲. «نزار قبانی ساده همچون عشق». آزما. ش ۲۸ و ۲۹، فروردین ۱۳۸۳، ص ۵۱.
۱۳. «گفت‌وگو با موسی بیدج: فرصت‌ها در راه‌بندان‌ها سوخته می‌شود». شعر. ش ۳۲، تابستان ۱۳۸۲، ص ۳۷-۴۳.
۱۴. پورعباسی، عباس. «ادوار شعر عرب». کیهان فرهنگی. ش ۱۰۱، شهریور ۱۳۷۲، ص ۲۷-۳۱.
۱۵. ترابی، سیدمحمد. «کاغذ زرز یادداشت‌هایی در ادب و تاریخ». کیهان فرهنگی. ش ۱۲، اسفند ۱۳۶۳، ص ۲۶-۲۹.
۱۶. جعفری گلنسایی، طیبه و مهدی نیک‌منش. «مقایسه عشق پدران در شعر احمد شاملو و نزار قبانی با تکیه بر آرای اریک فروم». پژوهش نامه ادب غنایی. ش ۳۰، بهار و تابستان ۱۳۹۷، ص ۵۳-۷۰.
۱۷. حاجی‌زاده، مهین و نسرین چالاک. «محاكمه وجدان‌های خفته بشری در اشعار نزار قبانی». ادبیات پایداری. ش ۵ و ۶، پاییز ۱۳۹۰ و بهار ۱۳۹۱، ص ۱۳۳-۱۶۲.
۱۸. حسین بکار، یوسف. «پاره‌ای از دشواری‌های ترجمه از عربی به فارسی و برعکس». ترجمه سیدکاظم طباطبایی. مطالعات اسلامی. ش ۳۵ و ۳۶، بهار و تابستان ۱۳۷۶، ص ۱۰۹-۱۲۸.
۱۹. حسینی، حسن. «گنجشک‌ها ویزا نمی‌گیرند». شباب. سال اول، ش ۵، تیر و مرداد ۱۳۷۲، ص ۳۲-۳۹.
۲۰. حسینی، طیبه‌سادات. نگاهی به تصویرزن در شعر شاعران معاصر عرب. پژوهش نامه اسلامی زنان و خانواده. ش ۵. سال سوم، بهار ۱۳۸۹.

۲۱. خان محمدی، علی اکبر. «شعر معاصر عرب شعر آزاد». کیهان فرهنگی. ش ۱۴، اردیبهشت ۱۳۶۴، ص ۴۱-۴۲.
۲۲. خسروی، کبری و حسین چراغی‌وش و معصومه نادری. «فراخوانی شخصیت‌های دینی در شعر نزار قبانی». لسان مبین. ش ۷، بهار ۱۳۹۱، ص ۱۳۹-۱۶۳.
۲۳. دادخواه، حسن و شهربانو فقیهی. «احساس و عاطفه شاعران معاصر عرب نسبت به حقوق زنان». پژوهش‌نامه ادب غنایی. ش ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۸۸، ص ۳۱-۴۸.
۲۴. دریس، احمد. «درباره زندگی نزار قبانی: شاعر شهیر عرب». نافه. ش ۳۱، خرداد/تیر ۱۳۸۵، ص ۵۶.
۲۵. دهقانی، شهرزاد. «قیاس قو و بلقیس؛ نگاهی به دو عاشقانه حمیدی و نزار قبانی». گلستانه. ش ۱۲۹، اسفند ۱۳۹۲، ص ۷۹-۸۱.
۲۶. دهقانیان، جواد و عایشه ملاحی. «بررسی تطبیقی مضامین عاشقانه در آثار فریدون مشیری و نزار قبانی». ادبیات تطبیقی. ش ۸، بهار و تابستان ۱۳۹۲، ص ۸۹-۱۱۸.
۲۷. رخشنده‌نیا، سیده اکرم. «هنجارشکنی شاعران معاصر عربی در کاربرد داستان‌های دینی پیامبران». پژوهش‌های ترجمه. ش ۵، زمستان ۱۳۹۱، ص ۱۶۱.
۲۸. رزمجو، ژیللا و امیرمقدم متقی. «سیمای کودک و نوجوان انقلابی در شعر نزار قبانی». ادبیات پایداری. ش ۹، پاییز و زمستان ۱۳۹۲، ص ۱۴۱-۱۶۲.
۲۹. رضایی‌نیا، عبدالرضا. «از پنجره عشق». کتاب ماه ادبیات و فلسفه، ش ۳۳، تیر ۱۳۷۹، ص ۳۷-۳۹.
۳۰. رومیانی، بهروز و معصومه بخشی‌زاده و حمیده غلامی. «معشوق متعالی در شعر شاملو و نزار قبانی». مطالعات ادبیات تطبیقی. ش ۸، بهار و تابستان ۱۳۹۲، ص ۲۷-۵۰.
۳۱. ریحانی اردبیلی، عظیمه. «شعر جهان: نگاهی به شعر «یادداشت‌هایی بردفترناکامی حریر حماسه». کیهان فرهنگی. ش ۲۸۴ و ۲۸۵، خرداد و تیر ۱۳۸۹، ص ۴۶-۴۹.
۳۲. سعدون زاده، جواد. «مظاهر ادب المقاومة فی شعر نزار قبانی». ادبیات پایداری. ش ۲، بهار ۱۳۸۹، ص ۱۶۸-۱۴۵.
۳۳. شعاع، جعفر. «نگاهی به کتاب داستان من و شعر». نگین. ش ۱۵۵، فروردین ۱۳۵۷، ص ۵۴-۵۵.
۳۴. شفیع‌کدکنی، محمدرضا. «ویژگی‌های شعر امروز عرب». سخن. دوره هفدهم، ش ۲ (اردیبهشت ۱۳۴۶)، ص ۱۸۴-۱۹۲.
۳۵. «نمونه‌های شعر معاصر عرب، یادهای اندلسی». سخن. دوره هفدهم، ش ۲، ص ۱۹۸-۲۰۰.
۳۶. «پنج شعر از نزار قبانی». سخن. دوره هجدهم، ش ۷ (آذر ۱۳۴۷)، ص ۷۰۵-۷۰۸.
۳۷. شکیبی ممتاز، نسرين. «جایگاه زن در شعر و اندیشه احمد شاملو و نزار قبانی». فال و مقال. ش ۲، تابستان ۱۳۸۷، ص ۸۱-۱۰۸.
۳۸. شمس‌آبادی، حسین و مهدی شاهرخ. «سمات الأدب الواقعی فی شعر نزار قبانی السياسي». ادب عربی. ش ۲، بهار و تابستان ۱۳۸۹، ص ۷۳-۱۰۰.
۳۹. شهریاری نسب، مهدیه و دهقان، بهرام. «بررسی تطبیقی مضامین مشترک اشعار نزار قبانی و قیصر امین‌پور». مجله مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه. بهار ۱۳۹۶، دوره سوم، ش ۱، ص ۱۶۱-۱۷۸.
۴۰. شیخ، محمد و رضا رضایی و طیبه فرهادی. «بررسی تطبیقی مفهوم «منجی» در شعر فروغ فرخزاد و نزار قبانی». کاوش‌نامه ادبیات تطبیقی. ش ۲۲، تابستان ۱۳۹۵، ص ۷۱-۸۸.

۴۱. صادقی بنیس، شیما و معصومه صادقی. «بررسی تطبیقی مؤلفه‌های رمانتیسیم در سروده‌های «احمد شاملو» و «نزار قبانی»». مطالعات نقد ادبی. ش ۴۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، ص ۱۳۷-۱۵۸.
۴۲. صلاحی مقدم، سهیلا و مرضیه اصغر نژاد فرید. «مضامین تغزل اجتماعی در اشعار نزار قبانی و احمد شاملو». مطالعات ادبیات تطبیقی. ش ۲۶، تابستان ۱۳۹۲، ص ۶۹-۸۹.
۴۳. طاهری نیا، علی باقر و فاطمه کولیوند و زهرا طهماسبی. «بررسی سیمیاالوژی مضمون عشق در اشعار نزار قبانی و حمید مصدق». ادبیات تطبیقی. ش ۱، پاییز ۱۳۸۸، ص ۸۷-۱۰۸.
۴۴. عامری، رضا. «نزار قبانی شاعر عرب درگذشت». معیار، ش ۲۴، تیر ۱۳۷۷، ص ۱۴-۱۵.
۴۵. عطاش، عبدالرضا و الهه پی سپار. «سیمای زن در شعر نزار قبانی و فروغ فرخزاد». مطالعات ادبیات تطبیقی. ش ۲۷، پاییز ۱۳۹۲، ص ۸۳-۱۰۵.
۴۶. علی پور، صدیقه و ربابه یزدان نژاد. «زیبایی‌شناسی پدیده مفهومی عشق با نگاهی به تطبیقی به اشعار شاملو و قبانی». ادبیات تطبیقی. ش ۸، بهار و تابستان ۱۳۹۲، ص ۲۰۳-۲۲۶.
۴۷. غلامعلی زاده، جواد و ابراهیم میر. «بررسی تطبیقی مرثی نزار قبانی و احمد شاملو». پژوهش زبان و ادبیات فارسی. ش ۳۷، تابستان ۱۳۹۴، ص ۷۹-۹۶.
۴۸. فاضل، جهاد. «نزار قبانی و شعر معاصر عرب». ترجمه الهام حمید. کتاب ماه ادبیات. ش ۱۴۱، تیر ۱۳۸۸، ص ۴۶.
۴۹. فرزاد، عبدالحسین. «نگاه تطبیقی به شعر معاصر ایران و عرب». مطالعات ادبیات تطبیقی. ش ۱، بهار ۱۳۸۶، ص ۶۳-۷۶.
۵۰. «داستان من و شعر». رشد آموزش زبان و ادب فارسی. ش ۲۶، پاییز ۱۳۷۰، ص ۴۸-۴۸.
۵۱. فعله‌گری، مصطفی. «خشم و عشق در خوشه‌های سخن نزار قبانی». سوره اندیشه. ش ۳۳، تیر و مرداد ۱۳۸۶، ص ۱۲۲-۱۲۴.
۵۲. فؤادیان، محمدحسن و سیدمهدی نوری کیدقانی. «نگاهی به بازتاب فلسطین در شعر نزار قبانی». ادب عربی (دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران). ش ۲، بهار و تابستان ۱۳۸۹، ص ۱۰۱-۱۱۸.
۵۳. قبانی، نزار. «وقتی که دل می‌بازم». ترجمه مهدیه امین زاده. گهران. ش ۱، پاییز ۱۳۸۲، ص ۵۳.
۵۴. «شعر عرب». ترجمه مهدیه امین زاده. گهران. ش ۱، پاییز ۱۳۸۲، ص ۵۴.
۵۵. «کودکان سنگ». ترجمه عبدالرضا رضایی نیا. شعر. ش ۳۲، تابستان ۱۳۸۲، ص ۱۲-۱۳.
۵۶. «حاشیه‌هایی بر دفتر شعر». ترجمه سعید شهرتاش. کیهان فرهنگی. ش ۷۱، بهمن ۱۳۶۸، ص ۳۶-۳۷.
۵۷. «برف». ترجمه علی اکبر کسمایی. وحید. ش ۲۰۳، نیمه اول اسفند ۱۳۵۵، ص ۸۸۵-۸۸۷.
۵۸. «نگاهی دوباره به سوره قلم». ترجمه وحید امیری. کیهان فرهنگی. ش ۷۵، خرداد ۱۳۶۹، ص ۳۳.
۵۹. «شعر، معطر، سرمه‌کشیده و خوش پوش می‌آید». ترجمه موسی بیدج. شعر. ش ۲۵، بهار ۱۳۸۷، ص ۵۰-۶۱.
۶۰. «از هفت که دریا گذشتیم تا... یادداشت‌هایی برای یک مرد». ترجمه علی کریمی، اصغر. مجله رشد معلم. بهمن ۱۳۸۳. ش ۱۸۹. ص ۱۸-۱۹.
۶۱. «شعر دیگران». ترجمه احمد پوری. رودکی. ش ۴، خرداد و تیر ۱۳۸۵، ص ۴۶.
۶۲. «شعر دیگران نزار قبانی». ترجمه یدالله گودرزی. آزما. ش ۷۲، شهریور ۱۳۸۹، ص ۳۱.

۶۳. کوتی، حمزه. «می‌ترسم از ایستادن در برابر چشمان فاطمه: نامه‌ای از نزار قبانی به لامع الحر شاعر لبنانی». شعر، ش ۳۵، بهار ۱۳۸۳، ص ۸۶-۸۷.
۶۴. گنجی، نرگس. «شعرانتفاضه، ستیزه‌جو و امیدوار». مدرس علوم انسانی. ش ۱۶، پاییز ۱۳۷۹، ص ۸۵-۹۸.
۶۵. محسنی، علی‌اکبر. «نشانه‌های استبداد از منظر شعر نزار قبانی». ادبیات پایداری. ش ۵ و ۶، پاییز ۱۳۹۰ و بهار ۱۳۹۱، ص ۴۲۹-۴۵۲.
۶۶. «پیامدهای استبداد از منظر شعر نزار قبانی». لسان مبین. ش ۱۲، تابستان ۱۳۹۲، ص ۱۵۰-۱۶۵.
۶۷. محسنی‌نیا، ناصر. «مبانی ادبیات مقاومت معاصر ایران و عرب». ادبیات پایداری. ش ۱، پاییز ۱۳۸۸، ص ۱۴۳-۱۵۸.
۶۸. مروزی، محدثه. «نزار قبانی شاعر سوریه». کیهان فرهنگی. ش ۲۱۲، خرداد ۱۳۸۳، ص ۷۲-۷۳.
۶۹. مشایخی، حمیدرضا و سیده‌زینب خدادادی. «بررسی هنجارگریزی در بخشی از اشعار نزار قبانی». نقد ادب معاصر عربی. ش ۲، بهار و تابستان ۱۳۹۱، ص ۵۰-۷۸.
۷۰. مشعوفی، عباس. «جسمانیت معشوق در شعر احمد شاملو و نزار قبانی». مطالعات زبان و ادبیات غنایی. ش ۹، زمستان ۱۳۹۲، ص ۲۹-۴۶.
۷۱. محمدزاده، هادی. «نزار قبانی شاعر سوری». شعر. ش ۴۰، نیمه دوم زمستان ۱۳۸۳، ص ۷۷-۷۹.
۷۲. ممتحن، مهدی و لیلیا خوشکام. «بررسی مضامین اشعار عاشقانه فریدون مشیری و نزار قبانی». مطالعات ادبیات تطبیقی. ش ۲۷، پاییز ۱۳۹۲، ص ۵۳-۸۱.
۷۳. مهدوی، محمدجواد و ربابه یزدان‌نژاد. «نزار قبانی، تنها، شاعر زن نیست. بررسی اشعار سیاسی قبانی». لسان مبین. ش ۸، تابستان ۱۳۹۱، ص ۲۳۷-۲۵۱.
۷۴. میراحمدی، سیدرضا و علی نجفی ایوکی و سپیده آقاجانپور. «ریشخند سیاسی در سروده «هوامش علی دفتر النکسه» نزار قبانی». دو فصلنامه ادب عرب. ش ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۵، ص ۲۸۳-۳۰۴.
۷۵. میرزانی، محمدرضا و لیلیا بهرامی. «هنجارگریزی در اشعار نزار قبانی». پژوهش‌نامه نقد ادبی و بلاغت. ش ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، ص ۱۷۱-۱۸۶.
۷۶. میرقادری، سیدفضل‌الله و مهناز دهقان. «جلوه‌های عشق در اشعار نزار قبانی». پژوهش‌های نقد ادبی و سبک‌شناسی. ش ۴، تابستان ۱۳۹۰، ص ۱۸۷-۲۱۸.
۷۷. ناظمیان، رضا. «در انتظار گودو بررسی تحلیلی مفهوم منجی نجات‌بخش در شعر اخوان ثالث، البیاتی و نزار قبانی». لسان مبین. ش ۲، اسفند ۱۳۸۹، ص ۲۴۳-۲۵۶.
۷۸. «زمینه‌های درک رمز و نماد در شعر معاصر عرب». متن پژوهش ادبی. ش ۲۹، پاییز ۱۳۸۵، ص ۱۸۴-۲۰۴.
۷۹. نامدار، لیدا. «زن ستایی و زن ستیزی در شعر معاصر ایران و عرب». ادبیات تطبیقی دانشگاه شهید باهنر کرمان. سال چهارم، ش ۸، بهار و تابستان ۱۳۹۲، ص ۲۵۷-۲۸۷.
۸۰. واعظ، سعید. «من و شاعران دوره‌گرد». ادبیات معاصر. سال اول، ش ۲، خرداد ۱۳۷۵، ص ۱۸-۲۰.
۸۱. یزدان‌پناه، حسن. «فنجان و رز. حاشیه‌ای بر نزار قبانی عاشقانه سرای سوری (به گوشه‌های اصفهان)». چپستا. ش ۲۲۲ و ۲۲۳، آبان و آذر ۱۳۸۴، ص ۲۴۶-۲۴۹.
۸۲. «فنجان و رز (حاشیه‌ای بر نزار قبانی عاشقانه سرای سوری)». گلستانه. ش ۶۳، فروردین ۱۳۸۴، ص ۲۳-۲۴.

تقسیم بندی ساختاری

۱. کتاب (۶۷)

۲. پایان نامه (۸۳)

۳. مقاله (۸۲)

همان‌طور که از آمار ارائه شده برمی‌آید، تعداد پایان‌نامه‌های پرداخته به نزار قبانی و شعرش بیشتر از دیگر پژوهش‌هاست. پس از آن، بیشترین تعداد به مقاله‌ها اختصاص یافته و کمترین پژوهش‌ها در قالب کتاب انجام گرفته است.

تقسیم بندی محتوایی

در این بخش تقسیم بندی محتوایی این پژوهش از دو نظر انجام می‌گیرد. نخست، شعرهای سیاسی از شعرهای عاشقانه متمایز می‌شود و توجه پژوهشگران بدان‌ها بررسی می‌شود که با توجه به اینکه کتاب‌های ترجمه شده از این منظر بسیار درهم آمیخته هستند، از کتاب‌ها در این بخش چشم‌پوشی می‌شود و فقط مقاله‌ها و پایان‌نامه‌ها بررسی می‌شود. برای یک دستی شیوه کار از ترجمه‌های شعر چاپ شده در قالب مقاله زیر صرف نظر می‌شود.

بررسی اشعار سیاسی نزار قبانی

آزادی بیان در اشعار سیاسی نزار قبانی. ژیلانک حسین. (پایان نامه). ۱۳۸۹.

آزادی در اشعار نزار قبانی. لیلی بستان پور. (پایان نامه). ۱۳۸۵.

بازتاب کشمکش اعراب و اسرائیل در اشعار نزار قبانی. نسربین چالاک. (پایان نامه). ۱۳۹۰.

بررسی تطبیقی اندیشه‌های اجتماعی شاملو و نزار قبانی. محمود اسکندری. (پایان نامه). ۱۳۹۳.

بررسی تطبیقی درونمایه جنگ در شعر قیصر امین پور و نزار قبانی. منور میرزاوند. (پایان نامه). ۱۳۹۳.

بررسی تطبیقی ملی‌گرایی در شعر نزار قبانی و مهدی اخوان ثالث. عزت‌الله میرزایی نیا. (پایان نامه). ۱۳۹۳.

بررسی تطبیقی و سبک‌شناسانه جلوه‌های پایداری در شعر نزار قبانی و نصرالله مردانی (مطالعه مورد پژوهانه: دو سروده «طریق واحد» و «سمنند صاعقه»). محمدجعفر اصغری. (مقاله). ۱۳۹۵.

بررسی جلوه‌های ادبیات پایداری در شعر نزار قبانی. حسن ظهیری نژاد. (پایان نامه). ۱۳۹۶.

بررسی مضامین انتقادی در شعر سیاسی نزار قبانی. سمانه زیادزاده. (پایان نامه). ۱۳۹۶.

بررسی مضامین سیاسی و اجتماعی در اشعار نزار قبانی و ملک الشعرای بهار. مهدی بنی‌پولاد. (پایان نامه). ۱۳۹۳.

بررسی مفهوم استبدادستیزی در اشعار نزار قبانی. مرضیه قاسمی بنابری. (پایان نامه). ۱۳۹۲.

بررسی و تحلیل ادبی پنج قصیده بیروتیه نزار قبانی. احسان صابون چی. (پایان نامه). ۱۳۹۴.

بررسی وجوه تکرار در اشعار سیاسی نزار قبانی. نسربین سعادت‌مند. (پایان نامه). ۱۳۹۵.

پیامدهای استبداد از منظر شعر نزار قبانی. علی اکبر محسنی. (مقاله). ۱۳۹۲.

تأثیر جنگ ژوئن بر شعر فلسطین. رستم علیرضایی فرد. (پایان نامه). ۱۳۸۶.

تأثیر وطن در اشعار نزار قبانی. عاطفه جعفریان. (پایان نامه). ۱۳۹۴.

دگردیسی نماد در شعر سیاسی نزار. مجتبی بهروزی؛ علی اکبر احمدی چناری؛ علی اصغر حبیبی. (مقاله). ۱۳۹۷.

دلالت‌شناسی رنگ و جایگاه آن در مبانی ادبیات پایداری (نمونه مورد پژوهش: نزار قبانی). یدالله بشابادی. (مقاله). ۱۳۹۳.

ریشخند سیاسی در سروده «هوامش علی دفترالنکسه» نزار قبانی. سیدرضا میراحمدی؛ علی نجفی ایوکی؛ سپیده آقاجانپور. (مقاله). ۱۳۹۵.

سبک‌شناسی اشعار سیاسی نزار قبانی. یعقوب نجمی قره‌قشلاقی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۴.

سبک‌شناسی شعرشکست ۱۹۶۷ (سروده‌های هوامش علی دفترالنکسه، بکائیه الی شمس حزیران، لن ابکی و البکاء بین یدی زرقاء الیمامه). سپیده آقاجانپور امیرهنده. (پایان‌نامه). ۱۳۹۲.

سمات الأدب الواقعی فی شعر نزار قبانی السیاسی. حسین شمس آبادی و مهدی شاهرخ. (مقاله). ۱۳۸۹.

سیمای جنگ و صلح در اشعار نزار قبانی. علی کادری. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.

سیمای شرق در شعر معاصر عربی (مطالعه موردی نزار قبانی، عبدالوهاب البیاتی و سعادت الصباح). علی محمدی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۲.

سیمای کودک و نوجوان انقلابی در شعر نزار قبانی. ژیلارزمجو و امیرمقدم متقی. (مقاله). ۱۳۹۲.

شعرانتفاضه، ستیزه‌جو و امیدوار. نرگس گنجی. (مقاله). ۱۳۷۹.

فلسطین و الوطن فی آثار نزار قبانی. آمنه اسفندی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۲.

قضیه فلسطین فی شعر نزار قبانی. حمیدرضا اسفندیار. (پایان‌نامه). ۱۳۸۳.

کودکان سنگ. نزار قبانی. ترجمه عبدالرضا رضایی‌نیا. (مقاله). ۱۳۸۲.

مبانی ادبیات مقاومت معاصر ایران و عرب. ناصر محسنی‌نیا. (مقاله). ۱۳۸۸.

محاکمه وجدان‌های خفته بشری در اشعار نزار قبانی. مهین حاجی‌زاده و نسیرین چالاک. (مقاله). ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱.

مضامین انسان‌گرایانه در اشعار فریدون مشیری (شاعر ایرانی) و نزار قبانی (شاعر عرب). حمید صادقی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.

مضامین تغزل اجتماعی در اشعار نزار قبانی و احمد شاملو. سهیلا صلاحی مقدم و مرضیه اصغر نژاد فرید. (مقاله). ۱۳۹۲.

مظاهر ادب المقاومة فی شعر نزار قبانی. جواد سعدون زاده. (مقاله). ۱۳۸۹.

موازنه چهارسویه شعرشکست. ابوالحسن امین مقدسی. (مقاله). ۱۳۸۷.

ناسازواری تصویری در اشعار سیاسی نزار قبانی و بدر شاکر سیاب (بررسی و تحلیل). مجتبی بهروزی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.

نزار قبانی، تنها، شاعرزن نیست، بررسی اشعار سیاسی قبانی. محمد جواد مهدوی و ربابه یزدان‌نژاد. (مقاله). ۱۳۹۱.

النزعة الاجتماعية فی شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. الهام ساکی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۴.

نشانه‌های استبداد از منظر شعر نزار قبانی. علی اکبر محسنی. (مقاله). ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱.

نگاهی به بازتاب فلسطین در شعر نزار قبانی. محمد حسن فؤادیان و سیدمهدی نوری کیدقانی. (مقاله). ۱۳۸۹.

وطنیات و شعر سیاسی نزار قبانی. رحیمه گریوانی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۵.

بررسی اشعار عاشقانه نزار قبانی

- از پنجره عشق. عبدالرضا رضایی‌نیا. (مقاله). ۱۳۷۹.
- بررسی تطبیقی اشعار عاشقانه فروغ فرخزاد و نزار قبانی. فاطمه عقبایی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی تطبیقی عاشقانه‌های نادر نادرپور و نزار قبانی. سعید رزاقپور. (پایان‌نامه). ۱۳۹۱.
- بررسی تطبیقی عشق تصعیدی در آثار نزار قبانی و حسین منزوی. سعید توکلی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی تطبیقی عنصر «عشق» در اشعار حمید مصدق و نزار قبانی. زینب کریمی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی تطبیقی مضامین عاشقانه در آثار فریدون مشیری و نزار قبانی. جواد دهقانیان و عایشه ملاحی. (مقاله). ۱۳۹۲.
- بررسی تطبیقی مضمون عشق در دیوان نزار قبانی و له تیف هه لمه ت. شهلا کاکه رشی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۲.
- بررسی تطبیقی مقوله «عشق» از دیدگاه نزار قبانی و سیمین خلیلی (بهبهانی). اشواق یرفی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۷.
- بررسی سیرت و صورت عاشق در اشعار نزار قبانی و ملک الشعراء بهار. مسعود اکبری‌زاده و خدایار میربلوچزی. (مقاله). ۱۳۹۵.
- بررسی سیمبالوژی مضمون عشق در اشعار نزار قبانی و حمید مصدق. علی باقرطاهری‌نیا؛ فاطمه کولیوند؛ زهرا طهماسبی. (مقاله). ۱۳۸۸.
- بررسی مضامین اشعار عاشقانه فریدون مشیری و نزار قبانی. مهدی ممتحن و لیلا خوشکام. (مقاله). ۱۳۹۲.
- بررسی مضامین شعری نزار قبانی. فهیمه علی بیگی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۰.
- بررسی مضامین عاشقانه در شعر جعفرقلی زنگلی و نزار قبانی. علی سلمانی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی مفهوم عشق در شعر معاصر عرب با نگاهی بر اشعار نزار قبانی، محمود درویش و نازک الملائکه. فاطمه عابدینی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۲.
- جسمانیت معشوق در شعر احمد شاملو و نزار قبانی. عباس مشعوفی. (مقاله). ۱۳۹۲.
- جلوه‌های عشق در اشعار نزار قبانی. سیدفضل‌الله میرقادری و مهناز دهقان. (مقاله). ۱۳۹۰.
- جلوه‌های عشق در شعر نزار. مهناز دهقان. (پایان‌نامه). ۱۳۸۹.
- الجمالیة فی شعر نزار قبانی (زیبایی‌شناسی در شعر نزار قبانی). حبیب جمیل‌زاده. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.
- خشم و عشق در خوشه‌های سخن نزار قبانی. مصطفی فعله‌گری. (مقاله). ۱۳۸۶.
- بررسی تطبیقی مضامین عاشقانه در اشعار فریدون مشیری و نزار قبانی. ژاله زمانی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۴.
- زیباشناسی عناصر تصویرساز در غزلیات نزار قبانی و سیمین بهبهانی (وصف عشق و عاشق). الهام رضایی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۶.
- زیباشناسی عناصر تصویرساز در غزلیات نزار قبانی و سیمین بهبهانی (وصف معشوق). فاطمه فیض‌الهی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۶.
- زیبایی‌شناسی پدیده مفهومی عشق با نگاهی به تطبیقی به اشعار شاملو و قبانی. صدیقه علی‌پور و ربابه یزدان‌نژاد. (مقاله). ۱۳۹۲.
- شرح و تحلیل ادبی قصیده بلقیس نزار قبانی. منصور سام‌پور. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.
- فنجان و رز. حاشیه‌ای بر نزار قبانی عاشقانه‌سرای سوری. حسن یزدان‌پناه. (مقاله). ۱۳۸۴.

- قیاس قو و بلقیس؛ نگاهی به دو عاشقانه حمیدی و نزار قبانی. شهرزاد دهقانی. (مقاله). ۱۳۹۲.
- مطالعه تطبیقی زیبایی‌شناسی تصاویر هنری چشم معشوق در اشعار حسین منزوی و نزار قبانی. سیده صدیقه جلیلیان. (پایان‌نامه). ۱۳۹۴.
- معشوق متعالی در شعر شاملو و نزار قبانی. بهروز رومیانی؛ معصومه بخشی‌زاده؛ حمیده غلامی. (مقاله). ۱۳۹۲.
- مقایسه «عشق پدران» در شعر «احمد شاملو» و «نزار قبانی» با تکیه بر آرای اریک فروم. طیبه جعفری گلنسائی و مهدی نیک‌منش. (مقاله). ۱۳۹۷.
- مقایسه نگرش احمد شاملو و نزار قبانی به «عشق» و «زن» با تکیه بر آرای جورج لوکاج، لویی آلتوسر و اریک فروم. طیبه جعفری گلنسائی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۷.
- نزار قبانی، ساده همچون عشق. موسی بیدج. (مقاله). ۱۳۸۳.
- نقد عشق در شعر نزار قبانی (الحب فی أشعار نزار قبانی). ناصر حسینی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۵.
- نگاه شاملو و قبانی به عشق. گلاویژ جلالی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۹.

نتایج این بخش

بررسی آماری این تقسیم‌بندی نشان می‌دهد که توجه پژوهشگران فارسی‌زبان به اشعار سیاسی نزار قبانی و مضامین اجتماعی و وطنی به‌کاررفته در اشعار وی بیشتر است (۴۱ مورد بررسی اشعار سیاسی؛ ۳۳ مورد بررسی اشعار عاشقانه) که این نتیجه هم‌سوی با گفته‌های خود شاعر در باب شعرش است که در مقدمه پژوهش بدان اشاره شد.

رویکردی دیگر

رویکرد دوم نیز تقسیم‌بندی زیر است:

۱. مقایسه نزار قبانی و شاعر دیگر
۲. نزار قبانی و اندیشه‌های او
۳. بررسی عنصری خاص در شعر نزار قبانی

این تقسیم‌بندی را در میان تمامی آثار پی می‌گیریم.

مقایسه نزار قبانی و شاعر دیگر

- آشنایی‌زدایی زبانی در شعر سهراب سپهری و نزار قبانی. فاطمه صادقی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.
- بال رؤیایی عشق: بررسی مضامین اشعار عاشقانه فریدون مشیری و نزار قبانی. لیلا خوشکام. (کتاب). ۱۳۹۶.
- بررسی تطبیقی اشعار عاشقانه فروغ فرخزاد و نزار قبانی. فاطمه عقبایی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی تطبیقی اندیشه‌های اجتماعی شاملو و نزار قبانی. محمود اسکندری. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی تطبیقی درونمایه جنگ در شعر قیصر امین‌پور و نزار قبانی. منور میرزاوند. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی تطبیقی رمانتیسم در اشعار نیما یوشیج و نزار قبانی. توفیق توفیق. (پایان‌نامه). ۱۳۹۱.
- بررسی تطبیقی سیمای زن در شعر احمد شاملو و نزار قبانی. مریم خافی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۹.
- بررسی تطبیقی طنز در اشعار مهدی اخوان ثالث و نزار قبانی. محمود انصاری. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی تطبیقی طنز در اشعار نزار قبانی و عمران صلاحی. حمیده صحراوی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی تطبیقی عاشقانه‌های نادر نادرپور و نزار قبانی. سعید رزاقپور. (پایان‌نامه). ۱۳۹۱.

- بررسی تطبیقی عشق تصعیدی در آثار نزار قبانی و حسین منزوی. سعید توکلی. (پایان نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی تطبیقی عنصر «عشق» در اشعار حمید مصدق و نزار قبانی. زینب کریمی. (پایان نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی تطبیقی عنصر رنگ در اشعار احمد شاملو و نزار قبانی. پروانه گلی چناری. (پایان نامه). ۱۳۹۴.
- بررسی تطبیقی مضامین عاشقانه در اشعار فریدون مشیری و نزار قبانی. ژاله زمانی. (پایان نامه). ۱۳۹۴.
- بررسی تطبیقی مضامین عاشقانه در آثار فریدون مشیری و نزار قبانی. جواد دهقانیان و عایشه ملاحی. (مقاله). ۱۳۹۲.
- بررسی تطبیقی مضمون عشق در دیوان نزار قبانی و له تیف هه لمه ت. شهلا کاکه رشی. (پایان نامه). ۱۳۹۲.
- بررسی تطبیقی مقوله «عشق» از دیدگاه نزار قبانی و سیمین خلیلی (بهبهانی). اشواق یرفی. (پایان نامه). ۱۳۹۷.
- بررسی تطبیقی ملی‌گرایی در شعر نزار قبانی و مهدی اخوان ثالث. عزت‌الله میرزایی نیا. (پایان نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی تطبیقی و سبک‌شناسانه جلوه‌های پایداری در شعر نزار قبانی و نصرالله مردانی (مطالعه مورد پژوهانه: دو سروده «طریق واحد» و «سمنند صاعقه»). محمدجعفر اصغری. (مقاله). ۱۳۹۵.
- بررسی سیرت و صورت عاشق در اشعار نزار قبانی و ملک الشعراء بهار. مسعود اکبری زاده و خدایار میربلوچزی. (مقاله). ۱۳۹۵.
- بررسی سیمیاالوژی مضمون عشق در اشعار نزار قبانی و حمید مصدق. علی باقر طاهری نیا؛ فاطمه کولیوند؛ زهرا طهماسبی. (مقاله). ۱۳۸۸.
- بررسی مضامین اشعار عاشقانه فریدون مشیری و نزار قبانی. مهدی ممتحن و لیلا خوشکام. (مقاله). ۱۳۹۲.
- بررسی مضامین سیاسی و اجتماعی در اشعار نزار قبانی و ملک الشعراء بهار. مهدی بنی‌پولاد. (پایان نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی مضامین عاشقانه در شعر جعفرقلی زنگلی و نزار قبانی. علی سلمانی. (پایان نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی مقایسه‌ای نظریه شعری نیما یوشیج و نزار قبانی. علی شفیع زگر. ۱۳۹۳.
- تحلیل و بررسی آثار نزار قبانی و مقایسه آثار او با اشعار نادر نادرپور. یدالله گودرزی. ۱۳۹۲.
- جایگاه انسان در شعر فریدون مشیری و نزار قبانی. حمید صادقی و فاطمه پاکرو. (کتاب). ۱۳۹۳.
- جسمانیت معشوق در شعر احمد شاملو و نزار قبانی. عباس مشعوفی. (مقاله). ۱۳۹۲.
- زیباشناسی عناصر تصویرساز در غزلیات نزار قبانی و سیمین بهبهانی (وصف عشق و عاشق). الهام رضایی. (پایان نامه). ۱۳۹۶.
- زیباشناسی عناصر تصویرساز در غزلیات نزار قبانی و سیمین بهبهانی (وصف معشوق). فاطمه فیض الهی. (پایان نامه). ۱۳۹۶.
- زیبایی‌شناسی پدیده مفهومی عشق با نگاهی به تطبیقی به اشعار شاملو و قبانی. صدیقه علی پور و ربابه یزدان‌نژاد. (مقاله). ۱۳۹۲.
- سیمای زن در شعر نزار قبانی و فروغ فرخزاد. عبدالرضا عطاش و الهه پی‌سپار. ۱۳۹۲.
- عبور از آینه: بررسی تطبیقی آینه در اشعار احمد شاملو و نزار قبانی. صدف درخشان. (کتاب). ۱۳۹۷.
- عشق از دیدگاه مولانا و نزار قبانی. فاطمه اکبری. (کتاب). ۱۳۹۶.
- قیاس قو و بلقیس؛ نگاهی به دو عاشقانه حمیدی و نزار قبانی. شهرزاد دهقانی. (مقاله). ۱۳۹۲.

مضامین انسان‌گرایانه در اشعار فریدون مشیری (شاعر ایرانی) و نزار قبانی (شاعر عرب). حمید صادقی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.

مضامین تغزل اجتماعی در اشعار نزار قبانی و احمد شاملو. سهیلا صلاحی مقدم و مرضیه اصغرنژاد فرید. (مقاله). ۱۳۹۲.

مطالعه تطبیقی زیبایی‌شناسی تصاویر هنری چشم معشوق در اشعار حسین منزوی و نزار قبانی. سیده صدیقه جلیلیان. (پایان‌نامه). ۱۳۹۴.

معشوق متعالی در شعر شاملو و نزار قبانی. بهروز رومیانی؛ معصومه بخشی‌زاده؛ حمیده غلامی. (مقاله). ۱۳۹۲.

مقایسه تطبیقی شعر نزار قبانی و حسین منزوی. اشرف احمدی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۲.

مقایسه «عشق پدران» در شعر «احمد شاملو» و «نزار قبانی» با تکیه بر آرای اریک فروم. طیبه جعفری گلنسای و مهدی نیک‌منش. (مقاله). ۱۳۹۷.

مقایسه نگرش احمد شاملو و نزار قبانی به «عشق» و «زن» با تکیه بر آرای جورج لوکاچ، لویی آلتوسر و اریک فروم. طیبه جعفری گلنسائی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۷.

ناسازواری تصویری در اشعار سیاسی نزار قبانی و بدر شاکر سیاب (بررسی و تحلیل). مجتبی بهروزی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.

نگاه شاملو و قبانی به عشق. گلاویژ جلالی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۹.

نزار قبانی و اندیشه‌های او

درباره زندگی نزار قبانی: شاعر شهیر عرب. احمد دریس. (مقاله). ۱۳۸۵.

شخصیت و مکتب شعری نزار قبانی از منظر ناقدان معاصر عرب. علی احمد محمد عرود. ترجمه محمد جعفری و نفیسه کمالی. مشهد: سخن‌گستر. ۱۳۹۳.

نزار قبانی شاعر عرب درگذشت. رضا عامری. (مقاله). ۱۳۷۷.

نزار قبانی و شعر معاصر عرب. جهاد فاضل. ترجمه الهام حمید. (مقاله). ۱۳۸۸.

نزار قبانی، پرنفوذترین شاعر عرب. سیامک بهرام‌پور. (مقاله). ۱۳۸۴.

نزار قبانی، زندگی‌نامه، شعرش و ترجمه گزیده‌ای از اشعار سیاسی و غزلیاتش. حسن اسماعیل‌پور. (پایان‌نامه). ۱۳۷۷.

نزار قبانی، ساده همچون عشق. موسی بیدج. (مقاله). ۱۳۸۳.

نقد آرا و اندیشه‌های نزار قبانی شاعر معاصر عرب و تأثیر وی بر شعرای مقاومت ایران. افشین رحیمی هرسینی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۵.

بررسی عنصری خاص در شعر نزار قبانی

آزادی بیان در اشعار سیاسی نزار قبانی. ژیلانک حسینی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۹.

آزادی در اشعار نزار قبانی. لیلی بستان‌پور. (پایان‌نامه). ۱۳۸۵.

بازتاب کشمکش اعراب و اسرائیل در اشعار نزار قبانی. نسربین چالاک. (پایان‌نامه). ۱۳۹۰.

بررسی تصویر شهر در شعر نزار قبانی. مصطفی ستاری بابوکانی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۹.

- بررسی جلوه‌های ادبیات پایداری در شعر نزار قبانی. حسن ظهیری نژاد. (پایان نامه). ۱۳۹۶.
- بررسی جلوه‌های حضور مرد در اشعار نزار قبانی. ریحانه پورشجاعی. (پایان نامه). ۱۳۹۱.
- بررسی سروده‌های نزار قبانی از دیدگاه نقد فرمالیستی (مطالعه موردی دیوان حبیبی و الرسم بالکلمات). سالم گلستانه. (پایان نامه). ۱۳۹۴.
- بررسی کهن‌الگوی آنیما در اشعار نزار قبانی. معصومه قاسمعلی. (پایان نامه). ۱۳۹۳.
- بررسی مضامین انتقادی در شعر سیاسی نزار قبانی. سمانه زیادزاده. (پایان نامه). ۱۳۹۶.
- بررسی مضامین شعری نزار قبانی. فهیمه علی بیگی. (پایان نامه). ۱۳۹۰.
- بررسی مفهوم استبدادستیزی در اشعار نزار قبانی. مرضیه قاسمی بنابری. (پایان نامه). ۱۳۹۲.
- بررسی مفهوم عشق در شعر معاصر عرب با نگاهی بر اشعار نزار قبانی، محمود درویش و نازک الملائکه. فاطمه عابدینی. (پایان نامه). ۱۳۹۲.
- بررسی نوستالژی در اشعار نزار قبانی. بهبود حسینی. (پایان نامه). ۱۳۹۲.
- بررسی وجوه تکرار در اشعار سیاسی نزار قبانی. نسرين سعادت‌مند. (پایان نامه). ۱۳۹۵.
- بررسی هنجارگریزی در بخشی از اشعار نزار قبانی. حمیدرضا مشایخی و سیده‌زینب خدادادی. (مقاله). ۱۳۹۱.
- بررسی هنجارگریزی در جزء اول کتاب «الأعمال الشعرية الكاملة» نزار قبانی. سیده‌زینب خدادادی. (پایان نامه). ۱۳۹۱.
- پیامدهای استبداد از منظر شعر نزار قبانی. علی اکبر محسنی. (مقاله). ۱۳۹۲.
- تأثیر وطن در اشعار نزار قبانی. عاطفه جعفریان. (پایان نامه). ۱۳۹۴.
- تحلیل ادبی اشعار با مضمون پدر و مادر در دیوان نزار قبانی. صدیق زینال نژاد. (پایان نامه). ۱۳۹۴.
- التزام در شعر نزار قبانی. معصومه حاتمی. (پایان نامه). ۱۳۸۸.
- جلوه‌های عشق در اشعار نزار قبانی. سیدفضل‌الله میرقادری و مهناز دهقان. (مقاله). ۱۳۹۰.
- جلوه‌های عشق در شعر نزار. مهناز دهقان. (پایان نامه). ۱۳۸۹.
- جلوه‌هایی از تناص یا بینامتنی دینی و قرآنی در شعر نزار قبانی. محمود موحدی زاده. (پایان نامه). ۱۳۸۹.
- الجمالیة فی شعر نزار قبانی (زیبایی‌شناسی در شعر نزار قبانی). حبیب جمیل زاده. (پایان نامه). ۱۳۹۳.
- خشم و عشق در خوشه‌های سخن نزار قبانی. مصطفی فعله‌گری. (مقاله). ۱۳۸۶.
- دگردیسی نماد در شعر سیاسی نزار. مجتبی بهروزی؛ علی اکبر احمدی چناری؛ علی اصغر حبیبی. (مقاله). ۱۳۹۷.
- دلالت‌شناسی رنگ و جایگاه آن در مبنای ادبیات پایداری (نمونه مورد پژوهش: نزار قبانی). یدالله بشابادی. (مقاله). ۱۳۹۳.
- ریشخند سیاسی در سروده «هوامش علی دفترالنگسه» نزار قبانی. سیدرضا میراحمدی؛ علی نجفی ایوکی؛ سپیده آقاجانپور. (مقاله). ۱۳۹۵.
- زن و رمانتیک در شعر نزار قبانی. معصومه نصیری. (پایان نامه). ۱۳۸۶.
- زن و سیاست در سیمای نزار قبانی. نبیل خالد ابوعلی. مؤلف و مترجم: احمد عنبری. (کتاب). ۱۳۸۳.
- سبک‌شناسی اشعار سیاسی نزار قبانی. یعقوب نجمی قره‌قشلاقی. (پایان نامه). ۱۳۹۴.

- سمات الأدب الواقعی فی شعر نزار قبانی السیاسی. حسین شمس‌آبادی و مهدی شاهرخ. (مقاله). ۱۳۸۹.
- سمبولیسم در اشعار نزار قبانی. کارشناسی ارشد. به‌راهنمایی بلاسم محسنیض. سعید خراسانی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۶.
- سیمای جنگ و صلح در اشعار نزار قبانی. علی کادری. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.
- سیمای شرق در شعر معاصر عربی (مطالعه موردی نزار قبانی، عبدالوهاب البیاتی و سعاد الصباح). علی محمدی. (پایان‌نامه). ۱۳۹۲.
- صور خیال در اشعار سیاسی نزار قبانی. فرشته روشن چراغ. (پایان‌نامه). ۱۳۹۳.
- عشق از دیدگاه مولانا و نزار قبانی. فاطمه اکبری. (کتاب). ۱۳۹۶.
- فراخوانی شخصیت‌های تاریخی در شعر نزار قبانی. معصومه نادری. (پایان‌نامه). ۱۳۹۰.
- فراخوانی شخصیت‌های سنتی در شعر نزار قبانی، ممدوح عدوان و محمد عمران. ربابه حسینی رباط. (پایان‌نامه). ۱۳۹۰.
- فلسطین و الوطن فی آثار نزار قبانی. آمنه اسفندی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۲.
- قضیه فلسطین فی شعر نزار قبانی. حمیدرضا اسفندیار. (پایان‌نامه). ۱۳۸۳.
- محاکمه وجدان‌های خفته بشری در اشعار نزار قبانی. مهین حاجی‌زاده و نسرین چالاک. (مقاله). ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱.
- مظاهر ادب المقاومة فی شعر نزار قبانی. جواد سعدون زاده. (مقاله). ۱۳۸۹.
- النزعة الاجتماعية فی شعر نزار قبانی. کارشناسی ارشد. الهام ساکی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۴.
- نشانه‌های استبداد از منظر شعر نزار قبانی. علی اکبر محسنی. (مقاله). ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱.
- نقد عشق در شعر نزار قبانی (الحب فی أشعار نزار قبانی). ناصر حسینی. (پایان‌نامه). ۱۳۸۵.
- نگاهی به بازتاب فلسطین در شعر نزار قبانی. محمدحسن فؤادیان و سیدمهدی نوری کیدقانی. (مقاله). ۱۳۸۹.
- الواقعیه و سماتها فی شعر نزار قبانی. مهدی شاهرخ. (پایان‌نامه). ۱۳۸۵.
- هنجارگریزی در اشعار نزار قبانی. محمدرضا میرزانی و لیلیا بهرامی. (مقاله). ۱۳۹۵.

نتایج بخش دوم

نتیجه این تقسیم‌بندی بدین شرح است که بیشترین پژوهش‌های فارسی‌زبانان با محور بررسی عنصری خاص در شعر نزار قبانی انجام گرفته است. (۴۹ مورد) پس از آن، بیشترین آمار متعلق به مقایسه اشعار نزار با دیگر شاعران است (۴۳ مورد) که از این میان ۱۴ مورد به مقایسه و بررسی تطبیقی شعر نزار قبانی با احمد شاملو اختصاص یافته است و پس از آن بیشترین پژوهش‌ها بدین قرار است: ۷ مورد مقایسه شعر نزار قبانی با شعر فریدون مشیری، ۳ مورد مقایسه شعر نزار قبانی با شعر سیمین بهبهانی، ۳ مورد مقایسه با شعر حسین منزوی، ۲ مورد مقایسه با شعر ملک الشعرای بهار و ۲ مورد مقایسه با شعر نیما یوشیج.

کتابنامه

- افشار، ایرج؛ فهرست مقالات فارسی درزمینه تحقیقات ایرانی؛ تهران: علمی و فرهنگی. ۱۳۸۴.
- حسنعلیان، سمیه و سیدمحمدرضا ابن‌الرسول؛ بررسی پایان‌نامه‌های دانش‌آموختگان گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه اصفهان در نیم‌قرن گذشته، از آغاز تأسیس تا پایان سال ۱۳۹۱ (توصیفی-انتقادی)، اصفهان: دانشگاه اصفهان. ۱۳۹۲.
- رضایی هفتادری، غلام‌عباس و رقیه اسماعیلی کرکشه؛ کتابنامه پایان‌نامه‌های زبان و ادبیات عربی در سراسر کشور (۲)؛ تهران: دانشگاه تهران. ۱۳۹۰.
- شفیعی کدکنی، محمدرضا؛ شعر معاصر عرب؛ تهران: توس، تهران: سخن. ۱۳۸۰.
- شفیعی، عبدالله؛ کتابنامه پایان‌نامه‌های زبان و ادبیات عرب (کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌ها و آموزش عالی)؛ با مقدمه دکتر ابوالحسن امین مقدسی؛ تهران: جهاد دانشگاهی، ۱۳۸۲.
- عباس، احسان؛ رویکردهای شعر معاصر عرب؛ ترجمه حبیب‌الله عباسی؛ تهران: سخن. ۱۳۸۴.
- واتقی، علی؛ مصاحبه با دو شاعر عرب (محمود درویش و نزار قبانی)؛ ترجمه: تهران: چاپخش. ۱۳۵۶.
- یوسفی، غلامحسین و بکار، یوسف؛ داستان من و شعر؛ تهران: توس، ۱۳۵۶.

<http://www.database.irandoc.ac.ir>

<http://www.ensani.ir>

<http://www.journals.ut.ac.ir>

<http://www.library.ui.ac.ir>

<http://www.magiran.com>

<http://www.nlai.ir>

<http://www.noormags.com>

<http://www.nosabooks.com>

<http://www.searchlib.ut.ac.ir>

<http://www.tc.iau.ir>

